
Wstęp

Ekonomiczne Problemy Usług nr 110, 5-9

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WSTĘP

Trafne decyzje gospodarcze, tak w odniesieniu do pojedynczych podmiotów, jak też te podejmowane w kontekście prowadzonej polityki gospodarczej, wymagają szerokiego spojrzenia. Konieczność ta wynika z wielu powiązań, które występują między podmiotami gospodarczymi na różnych poziomach. Powiązania te bowiem w sposób istotny determinują skutki podejmowanych decyzji. Dlatego dogłębne, naukowe poznanie możliwych i koniecznych zależności w gospodarce – tak w sensie pozytywnym, jak i negatywnym – ma ogromne znaczenie w ekonomii oraz naukach o zarządzaniu.

Systemowe podejście do innowacyjnych działań przedsiębiorczych ma również szczególne miejsce w nauce. Konieczność jego nieustannej eksploatacji wynika zaś z przemian zachodzących w rzeczywistości gospodarczej. Przemiany te wpływają bowiem na logikę myślenia, strategie działania podmiotów gospodarczych, występujące układy sił, a także wyzwania stawiane przed instytucjami publicznymi i otwierające się dla nich możliwości. Wynikają stąd nowe wyzwania dla badaczy zajmujących się tematem szeroko rozumianej przedsiębiorczości i innowacyjności.

S.A. Zahra i M. Wright¹ zwracają uwagę, że zmiany zachodzące w procesach innowacyjnych powodują konieczność przejścia od postrzegania systemów innowacyjnych jako sieci instytucji sektora prywatnego i publicznego, których działania i związki inicjują, nakierowują rozwój na właściwe tory, modyfikują i rozprzestrzeniają nowe technologie², do ich opisu jako ekosystemów innowacji, rozumianych jako sieć zróżnicowanych podmiotów,

¹ S.A. Zahra, M. Wright, *Entrepreneurship's next act*, „Academy of Management Perspectives” 2011, vol. 25, s. 67–83.

² C. Freeman, *The case for technological determinism*, w: *Information technology: Social issues. A reader*, red. R. Finnegan i inn., Hodder and Stoughton 1987, s. 5–18 <http://www.abebooks.com/Information-Technology-Social-Issues-Reader-Finnegan/1145572961/bd> (28.03.2014).

włącznie z tworzącymi się nowymi przedsiębiorstwami oraz dojrzałymi, średnimi i dużymi firmami, instytucjami otoczenia biznesu oraz samorządami, między którymi zachodzą interakcje wynikające ze zróżnicowanych celów wszystkich podmiotów³. Podobne podejście jest prezentowane w odniesieniu do samego procesu transferu technologii i komercjalizacji wiedzy⁴. Wskazuje się, że rozważania powinny iść w kierunku badań nad społeczno-biznesowymi ekosystemami i różnymi konfiguracjami ekosystemów związanych z przedsiębiorczością oraz wyzwań, jakie są związane z wejściem w ekosystem biznesowy. Inni badawcze⁵ wyraźnie zaznaczają, że instytucje wsparcia innowacyjnej przedsiębiorczości powinny być analizowane na wielu poziomach, w tym na poziomie regionalnych/narodowych systemów innowacji. Wskazuje się ponadto, że wysiłek badawczy, skierowanie na poznanie tych systemów, nie jest wystarczająco satysfakcjonujący⁶.

Istota powyższego tematu wynika także ze znaczącej intensyfikacji działań publicznych skierowanych na wspieranie innowacyjnej przedsiębiorczości. Pociąga to za sobą daleko idące skutki finansowe, wynikające z polityki alokacji środków publicznych. Strategiczne wytyczne na różnych poziomach nakazują tworzenie instytucji wspierających przepływ wiedzy z nauki do biznesu oraz stymulujących powstawanie nowych firm⁷. Również tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi firm sektora MSP oraz wzmocnieniu

³ E.G. Carayannis, D.F. Campbell, *Knowledge creation, diffusion, and use in innovation networks and knowledge clusters. A comparative systems approach across the United States, Europe and Asia*, Praeger, Westport, Connecticut, London 2009.

⁴ E. Stawasz, *Główne obszary sił motorycznych i napięć w systemie transferu i komercjalizacji technologii w Polsce*, w: *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 642, Ekonomiczne Problemy Usług nr 64*, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2011, s. 13–26; *System transferu technologii i komercjalizacji wiedzy w Polsce – Siły motoryczne i bariery*, red. K.M. Matusiak, J. Guliński, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2010.

⁵ Zob. np. P.H. Phan, D.S. Siegel, M. Wright, *Science parks and incubators: observations, synthesis and future research*, „Journal of Business Venturing” 2005, vol. 20, nr 2, s. 165–182.

⁶ *Ibidem*; M. Mcadam, B. Galbraith, R. Mcadam, P. Humphreys, *Business processes and networks in university incubators, s. a review and research agendas*, „Technology Analysis & Strategic Management” 2006, vol. 18, nr 5, s. 451–472.

⁷ *Innovation Union Scoreboard 2011. Research and innovation Union Scorebord, Pro inno Europe*, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2011_en.pdf (28.03.2014); *Regionalna strategia innowacji województwa zachodniopomorskiego do roku 2020. Program rozwoju*, Szczecin 2011, http://www.rsi.wzp.pl/wrr/regionalna_strategia_innowacji/pliki_do_pobrania.htm (28.03.2014).

innowacyjności gospodarki znajduje się w obrębie wytycznych polityki szeroko udokumentowanych na poziomie Unii Europejskiej⁸. Na funkcjonowanie instytucji wspierających działania przedsiębiorcze i innowacyjne chociażby w Polsce wydaje się miliony euro. Wiele programów w ostatnich latach wsparło komercjalizację wiedzy oraz funkcjonowanie akademickich inkubatorów przedsiębiorczości, zarówno w zakresie infrastruktury, jak i utrzymania sztabu ludzi świadczących usługi wsparcia oraz organizacji z nimi współpracujących⁹. Stąd niezwykle ważne wydaje się wyposażenie decydentów w odpowiednie narzędzia pozwalające im lepiej rozumieć procesy zachodzące w gospodarce, co pozwoliłoby im na projektowanie skuteczniejszych narzędzi oddziaływania w ramach prowadzonej polityki społeczno-gospodarczej.

Wskazana i uzasadniona jest dlatego eksploracja problemów przedsiębiorczości i innowacyjności w kontekście systemowym. Były one przedmiotem dyskusji podjętej w ramach Letniej Szkoły Innowacji we wrześniu 2013 roku. Wydarzenie to, gromadzące od 2006 roku przedstawicieli różnych środowisk związanych z powyższą tematyką, w tym środowiska naukowe różnych ośrodków akademickich (m.in. Uniwersytetu Szczecińskiego, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu) oraz praktyków gospodarczych i decydentów (Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Ośrodka Przetwarzania Informacji, inkubatorów przedsiębiorczości, parków naukowo-technologicznych, centrów transferu technologii), daje niepowtarzalną okazję konfrontacji poglądów teoretycznych z praktyką. Rezultaty podjętej debaty zebrano w przedstawionym opracowaniu.

Prezentowany wybór artykułów dotyczy bardzo ważnych i aktualnych problemów innowacyjnej przedsiębiorczości w odniesieniu do aspektów

---

⁸ *Strategia lizbońska – droga do sukcesu zjednoczonej Europy*, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Warszawa 2002; *Innovation Union Scoreboard 2011...*

⁹ Zob. np. opis priorytetów na lata 2007–2013 programów: *POIG* – http://www.poig.gov.pl/Dokumenty/Documents/szczegolowy_opis_priorytetow_poig_7022008_ost6.pdf (28.03.2014); *POKL* – http://www.nauka.gov.pl/fileadmin/user_upload/Finansowanie/fundusze_europejskie/PO_KL/20100617_SzOP_od_1_czerwca_2010_r.pdf (28.03.2014); *Kreator Innowacyjności* – http://www.ncbir.pl/gfx/ncbir/pl/defaultopisy/560/2/1/program_ncbr_kreator_innowacyjnosci_28.11.2011_final_ver.pdf (28.03.2014); *RPO(WZ)* – http://www.rpo.wzp.pl/rpo/uszczegolowienie_rpo/p-r-m-a1164/uszczegolowienie_rpo.htm (28.03.2014).

rozwoju współczesnej gospodarki, problemów, z którymi spotykają się przedsiębiorcy i decydenci, na co dzień podejmując decyzje inwestycyjne, rozwojowe i stymulujące rozwój. Z przeprowadzonych przez Autorów analiz wynika wiele wniosków, które mają wymiar poznawczy, metodologiczny oraz praktyczny.

Formułując wspomniane wnioski, skupiono się na trzech aspektach zaprezentowanych w publikacji: 1) przedsiębiorstwa w otoczeniu strategicznym; 2) czynników stymulujących przedsiębiorczość i innowacyjność; 3) konsekwencji systemowych uwarunkowań innowacyjnych działań przedsiębiorczych.

W części pierwszej – *Przedsiębiorstwo w otoczeniu strategicznym* – zebrano teoretyczne i praktyczne aspekty funkcjonowania firm we współczesnej gospodarce, dylematy, przed jakimi stają przedsiębiorcy, a także koncepcje teoretyczne je opisujące. Na początku przedstawiono ewolucję podejścia do zarządzania strategicznego, następnie zestawiono analizy wskazujące wyzwania decyzji strategicznych przedsiębiorstw w nowoczesnej gospodarce w odniesieniu do nowoczesnych koncepcji zarządzania, w tym m.in. wyboru kreatywnego modelu biznesowego czy funkcjonowania w strukturach klastrów. Część ta stanowi wstęp do dalszych rozważań nad konsekwencjami tych decyzji w ujęciu systemowym.

Część druga – *Czynniki stymulujące przedsiębiorczość i innowacyjność* – zawiera opracowania dotyczące uwarunkowań innowacyjnych działań przedsiębiorczych we współczesnej gospodarce. Szczególny nacisk położono na formułowanie strategii innowacyjnych i kooperacji w procesach innowacyjnych. Zestawiono przekrój różnych przedsiębiorstw pod względem wielkości i specyfiki działania (przedsiębiorstwa usługowe, przemysłowe).

W części trzeciej – *Konsekwencje systemowe uwarunkowań innowacyjnych działań przedsiębiorczych* – przedstawiono zaś możliwości wykorzystania skutków, jakie niosą ze sobą czynniki stymulujące przedsiębiorczość i innowacyjność, szczególnie rolę instytucji otoczenia biznesu. Na konkretnych przykładach wskazano konsekwencje funkcjonowania innowacyjnych sektorów dla systemów ekonomicznych i możliwości ich wsparcia. Wykorzystano przykład przemysłów kreatywnych, słabo dotychczas opisanych w literaturze przedmiotu.

Zapraszając do lektury, pragniemy podziękować wszystkim Autorom za wzięcie udziału w dyskusji i przedstawienie swojego spojrzenia na tak

---

ważne w obecnych czasach zagadnienie, jakim jest podejście systemowe do innowacyjności i przedsiębiorczości. Specjalne podziękowania należą się również Zarządowi SOOiPP za stworzenie platformy wymiany myśli i twórczych poszukiwań efektywnych rozwiązań prowadzących polską gospodarkę w kierunku efektywniejszego rozwoju.

Łódź, Poznań, Szczecin, Warszawa – grudzień 2013